

להסגת מטוסי הבריטניה: השמוש במטוס זה מוגבל לחברות-עופה בודדות ביותר. כדי להטיס מטוס בריטניה חייב הטייס לעבור קורס ארוך מיוחד.

עובדות אלה הכריחו את אלעזר להיכנס במשאומתן ארוך, קיבלה אלעזר את כל דרישות השוכתים, רובן — מיד, אחרות הועברו לטיפול בהעדות מיוחדות, בהתאם לדרישת השוכתים לפני השכיחה.

למנצחים לא היה פנאי להזים את הרושם שהתקבל, כאילו נכנעו ללא תנאי. אך בשעת לילה מאוחרת נכנסו כמה עשרות אנשי צוות האוויר לבאר של מלון דן. הם הבהינו שם בשלושה טייסים זרים, אנשי הברת המזרחית המעופפים, שנשכרו להטיס מטוסים הכורים עבור אלעזר. נוכחותם עיררה זעם מיד: "מפרי שביחתי!" צעקו לעברם הישראלים. אחד הזרים, שהחל חושש לשלומי, מיהר להצטדק: "אני איש קרקע, לא איש אוויר!" אף על פי כן הזדהו מוגזי הבאר עם אנשי אלעזר, סירבו להגיש לנמרים משקאות. החרם הוסר, לבסוף, על-ידי דויד איכטרמן, מראשי השוכתים, שצעק לעבר המוגזים: "תנו להם משקאות! שלל חשבוננו!"

חרם אחר לא הוסר עם סיום השכיחה: החרם של אנשי השוכתים נגד הטייסים הדראשיים, מפרי-השכיחה. אנשי צוות האוויר נשבעו לנדות את הטייסים הראשיים, לא לדבר אליהם לעולם.

באר־שבע

באלאגן בא־לִבִּית־הקברות

שעה שהתחוללה בפרדס־חנה העשורית, בה לא רצו פרנסי המקום לקבור בבית הקברות המקומי בן לאב יהודי ואם נוצרית, קם נציג מפנים בעיריית באר־שבע ושאל שאלה פרובוקטיבית: "נכדי גם הוא נחשב כנוצרי. מה יהיה גורלו?"

ראש העיר, דויד טוביהו מכסיף השיער, הודק משקמו וקרא בהתרגשות: "אצו לנו לא יהיה בויון כזה!"

לטוביהו היה על מה להתבסס כשהבטיח כי בכאר־שבע לא יקרו ביונות דומים לזה שאירע בפרדס־חנה. כי לפני חמש שנים החליטה העירייה לקחת לידה את כל עניני הקבורה והפיקוח על בית־הקברות שבכניסה לעיר הנגב. החברא־קדישא המקורי מית אף היה מוסד עירוני.

עד אז היתה כל עדה קוברת את מתיה לפי מנהגיה המיוחדים. כל עוד היה הדבר קשור רק במנהגי תפילה שונים, לא היה בכך כל רע. אולם בני העדות השונות לא היו תמימי דעים בינייהן אפילו באשר לביור הימצאה של ירושלים. וכך קרה שהקברים נכרו ללא שום סדר וצורה. עדה אחת קבעה שירושלים נמצאת מזרחית לבאר־שבע ובהתאם אליה לכן כרתה את קברות אנשיה. עדה אחרת פסקה כי ירושלים נמצאת צפונית לעיר. אי הסדר הפך את בית־הקברות לשטח חסר צורה אסתטית.

רק כשקיבלה העירייה לידה את הטיפול בנפטרי העיר, באה המנוחה אל בית המנוחות. פרנסי כל העדות חרפו שן על שהוציאו מהם את הטיפול, בו ביקשו לקנות לעצמם את חיי העולם־הבא, חיכו לשעת כושר לחסוף חזרה את הזכות הקדושה והכדאית.

נוצרי ליד הרבנים. שעת הכושר באה עם גורלו הטראגי של יאנוש ברוניץ. יאנוש בן ה־10, בן לאב יהודי ואם נוצרית, נהרג לפני כחצי שנה, כששיחק בפגז מרגמה ליד פסי־הרכבת של העיר. בכל עיר אחרת היה מותר של נוצרי מעורר בעיות כוחסיות למקום הקבורה. אך בבאר־שבע דאגה העירייה, מיד כשקיבלה לידה את בית הקברות, להקצות חלקה מיוחדת לעדת ה־קראים כפי ולשאר "יוצאי הדופן של דר־רנו", כפי שכינה אותם ראש־העיר.

ברוניץ הקטן נקבר בחלקת הקראים, ועל מצבת קברו נרשמה כתובת בעברית ובלועזית. חלקה זו הופרדה בהסכמת רבני המקום על־ידי נטיעות שבאו במקום הגדר המפרידה, המקובלת בשאר בתי־הקברות בארץ.

איש לא שם לב שבמרחק לא רב מקברו של יאנוש היו קבורים שני רבנים קודרים — הרב צעוני התימני והרב חורי מתימון. לפני כמה שבועות ערכו הצפון־מפריקאים עצרת גדולה על קבר רבניהם, בנוכחות 2500 איש. בהזדמנות זו גילו את הקבר הטרף במרחק צעדים מהמקום הקדוש. בזעם רבנו פנו אל העירייה, דרשו להרחיק את הנוצרי המחלל וזכר קדושיהם. טוביהו שלח אותם הביתה.

סרוב זה נתן בידיהם עילה טובה לבוא

• נגון הסבת נא־יִשְׁכֶר, קביעת המיסיקה של שעות־הטיסה לשבוע והרכב־הצוותות.

קורבן־אזנה יאנוש ברוניץ, קברו ואמו יוצאי הדופן של דורנו שוכבים מאחורי גדר חיה

נאבוקוב, עמו הוא עומד בקשרי התכתבות. באיגרתו יסביר האמן כי האשמה שיוחסה לו בטיים טרם הוכחה.

רפואה

עדות הנרקומאן

"אני מבקש מבית־המשפט לא להאמין ל־ד"ר פינק ולא ל־ד"ר פשדצקי ולא ל־ד"ר עשהאל ולא ל־ד"ר שצאקי ולא ל־ד"ר סקלר ולא להתחשב בספרו של פרופסור אוסקר דיטהלם ולהרשיע את פינק בהאשמות של מכירת סמים מסוכנים ורישום כוזב על סמך עדותו של אורי כהן."

כך סיכם התובע איתמר פלפל את נאום הקטגוריה במשפטו של רופא העצבים שהוא שם מכירת סמים לנארקימן.

אחריו קם הסניגור, יעקוב הגלר, ובתנועות ידיים רחבות חזר בקיצור על עיקרי דבריו הם של העדים, שהכירו מהתביעה ביקש שלא להאמין להם. פשדצקי ועשהאל העידו כי הם עצמם היו נוהגים בדיוק כפי שנתג פשדצקי לומר שאת החולה לבית־החולים. אישור לדבריהם נתן בספרו טיפול מודרני בפסיכיאטריה, גם הפרופסור דיטהלם מאוניברסיטת קורנל שבניו־יורק.

שאצקי וסקלר, מבית־החולים כפר־נגים, סיפרו כי פינק ביקש מהם, עשרה ימים לפני המארב המשטרתי, להכין מיטה בבית־החולים עבור נארקימן.

פלפל התעלה לגמרי מאחד העדים החשודים במשפט זה. היה זה עד ההפמעה של ההגנה, אולם הגלר לא הניח לשופט מרדכי קנת לשכוח אותו.

"אורי סיפר לי שקיבל 500 לירות מהזקן (דב "ברלה" שמריוה) כדי לטכר את פינק!" העיד חי תירם, ידידו החתיק של כהן. אותו אורי כהן היה עד התביעה היחיד, מול סוללת המיומחים שהביא הסניגור נשאר כהן לבדו: נארקומן מובתק שבדו"ח בית החולים בתיים כונה — "אישיות פסיכופטית ושקדן פאתולוגי."

השבוע יהיה על השופט קנת להכריע מי דובר אמת — הרופאים או הנארקומן.

להלשין או לא להלשין?

מה יעשה רופא כאשר בא אליו עברין פצוע לקבל עזרה? האם מחובתו להידיע על כך למשטרה או להסתפק במתן הטיפול הרפואי ולשמור על סודו של חולהו?

לפני שבוע היה נדמה כי נקודת־ספק זו עתידה להתבהר. המשטרה הומינה לחקירה שני רופאים תל־אביביים ידועים — את הכירוג האורטופדי ד"ר תיאודור אנגל ואת רופא־העצבים ד"ר ז'אן פינק, כדי שייסבירו לחוקרים מדוע לא הידיעו לפני כשנה על הימצאו של העברין ארמנד אברניעים אשר נמלט ממקום פריצה כשהוא פצוע מיריות השטרפים.

שני הרופאים לא נקטו כל עמדה ביחס לשאלה העקרונית, אם חייב הרופא להלשין על עברין חולה או לא. הסיבה: גם ה־כירורג וגם רופא־העצבים לא ידעו עד היום כי האיש הידון היה עברין נמלט.

בשעות הבוקר של אותו יום, התדפק מבר על דלתו של רופא העצבים, סיפר כי חברו נפצע כתוצאה מתאונה, ביקש כתובת של (המשך בעמוד 16)

זעם התושבים, המתין עמו שם עד בוא נידת המשטרה.

חבזן וספיר. לא היתה זו הפרשה המסעירה היחידה בחייו של הצייר. הצעיר, בעל הכישרון הספרותי, שלמד רק עד כיתה ד' בבית־ספר יסודי, אולם שמע הרצאות אוניברסיטאיות בתורת המוסר והמידות, כתב מספר יצירות משל עצמו, איתן לא פירסם מעולם, עלה ארצה לפני 20 שנה.

הוא התגייס לצבא הבריטי, שירת בבריגדה היהודית, ממנה ערק עם סיום המלחמה. משך שנה תמימה שוטט באירופה כדי לחפש אחרי שרידי משפחתו, מצא את אחיו חו הקטנה וכמה קרובים רחוקים, עזר להם לעלות ארצה. כשחזר אחרי שנה והסגיר את עצמו, הוא הוענש רק בסילוק של אי־כבוד מהצבא.

בלחמת העצמאות שירת הארהפטיג ב־פלמ"ח כחבלן וכסייר. גם אחרי רקמת ה־מדינה, הוסיף הארהפטיג לשרת ביחידת קומאנדו מובחרת, השתתף בכמה מבצעי תגמול. מיחידה זו הובילה אותו דרכי לבית־החולים לחולי־נפש בעכו, אחרי התמטטות עצבים שנגרמה עקב שרותו הצבאי.

גם אחרי ששב להיות לאזרח, היה הארהפטיג נתון לטיפול רפואי נוסף באותו מוסד. היה זה כאשר זוכה בבית־המשפט מאשמת הוצאת כסף בטענות שוא. כשהחזר לתע המעצר, לשם שיחורו, שמע כי קצין מש־טרה מאיים "להדביק לו עוד תיקים" התיפרע הארהפטיג, נשלח להסתכלות פסיכיאטרית.

"אומרים שאני מופרע, אבל אני אומי שמפריעים לי" נוהג הארהפטיג להעיר.

אמן בעד מישקל. רק לאחרונה החל הארהפטיג לצייר, ניהל אורח־חיים בוגרי, הוכר בחוגים רבים כבעל דעה שיש להתחשב בה בשטחי אמנות שונים. הוא מונה כיועץ אימנותי של טרקלין מוסקובי, עסק גם בתרגום; אולם לעולם לא בשמו שלו. לרוב היה מבצע עבודות תרגום עבור סופרים אחרים.

יום אחד החלה הוצאת טברסקי לחפש אחר אדם שיתרגם את לוליסה לעברית, הציעה את עבודת התרגום לארבעה מתרגמים ידועים. הם דחו את ההצעה, מחמת קשייה־תרגום, הציעו את הארהפטיג לעבורה זו. האמן קיבל אותה מיד.

בהזדמנות שונות הביע הארהפטיג את דעתו החיונית על היצירה. הוא ראה ב־נאבוקוב אמו גדול, מוגיג של אדגאר אלי פו ודוסטויבסקי, אולם בעצם תיאור לגרתי של הימברט הומברט ללוליסה, ראה תופעה פאתולוגית. "לא היה איכפת לי לו האב נימפנות — או אפילו צפרדע. אבל העובד שמראה נימפנות כלשהי מסוגל לגרות, מעיד על משהו פאתולוגי" אמר הארהפטיג. "לפמיים סלדתי מהתיאורים עד כדי כך שהפסקתי את עבודת התרגום לחי־ש... אם ספר מסיגל לעירר מישוה הוזהרות עמו עד כדי ביצוע מעשים המתוארים בו, יש בו הרבה מהחיוני. אולם אם המזודה עם מעשים בספר כזה, מוכרח להיות בו משהו חולניתי, ולא הספר הוא הגורם לכך. בהעדר הספר, היה דוחף אותו למעשים כאלה צירוף אחר של מקרים."

על עצם העבירה המיוחסת לו מסרב הארהפטיג לדבר על לברירו המשפטי. כל תגובתו תצטמצם בכתיבת מכתב לחלאיימייר

אל הממונה על המחוז ולדרוש רשיון להקמת חברה־קדישא משלהם. הראשינים ש־דרשו זאת היו עולי צפון־אפריקה. האחרים חיכו לראות כיצד יצליחו אלה במלחמתם. הם לא הצליחו. הממונה על המחוז הודיע, כי משרד־הפנים ומשרד־הדתות לא אישרו את הבקשה להחזיר להם את ענייני הקבורה של בני־עדתם. אבל רחמים סיסו, דובר העדה הצפון־אפריקאית, לא נכנע. השבוע הגיש צו־על־תנאי נגד הממונה, שיבוא וינמק את הדחייה.

ראש העיר, טוביהו, אמנם אינו צד ב־מאבק משפטי זה, אולם הוא הצהיר: "אז לי התנגדות שהם יתפללו לפי מנהגיהם, אבל להחזיר את הבלאגן לבית־הקברות? זה לא!"

רק הוריו של יאנוש היו אחוזי דאגה. הסיכוי שבנם יוצא מקברו בשל קנאתם הדתית של מספר מתושבי העיר, יאיש אותם לגמרי. הם סרבו לומר דבר על הפרשה. אמר אביו של יאנוש, העובר במפעל חרטה של סולל־בונה: "כאן בארץ לא אדבר, נשבעתי. אולם אדאג שבחוק־לארץ ידעו על מה שקורה כאן."

דרכי אדם

בשבי הצירה?

הישראלי שהתפרסם ביותר בעולם, לפני שבוע, היה אדם שרק מעטים בישראל ידעו את שמו. כתב השבועון האמריקאי טיים, בעל תפוצה של שלושה והצי מיליון טפסים: יוסף הארהפטיג, שתירגם את לוליסה, יציר תו של האלטימיר נאבוקוב, לעברית, נאסר על־ידי המשטרה בעתן מעשה מוגנה בילדה.

מאחר שזוליסה מוקדש כולו לאהבת גבר בן 35 לילדה בת 12, עמה קיים יחסים מיניים, ראה טיים במיקרה זה מעין הוכחה ל־כוח המשיכה של הספר. אולם מספקה זו היתה נחפזת למדי, שכן מתרגם לוליסה לעברית רק נעצר על־ידי המשטרה כחשוד, טרם הובא לדיון וממילא לא נמצא אשם בעבירה שיוחסה לו.

יוסף הארהפטיג, יליד גרמניה, מקשט־גיינות בעבר וצייר בהתחלה, יכול היה להתמרמר לא רק על צורת הפרסום באחד השבועונים הנפוצים בעולם, אלא גם על צורת הפללה של משטרת ישראל בפרשה, והיא עשה זאת.

היה זה בתחילת חודש יוני, ברחוב פרוג בתל־אביב. כאשר הארהפטיג עמד לבקר ידיד, הגרה ברחוב זה, נגיש אליו ידם לבוש אורחית, שם ידו על כתפו, ובכלי הציור את עצמו פקד: "בוא איתי, אתה עצור!" הבלש לא פירש מה סיבת המעצר: טענת המשטרה כי הארהפטיג ביצע כמה ימים לפני כן מעשה מוגנה בילדה בת 9.

הארהפטיג, צעיר נמרץ אך אכל מיריות, הנובעת מהרגשה של קיפוח ועלל שנגרמו לו, התנגד לצורת מעצרו זו. הוא דרש מהבלש להזמין נידתו ולא להוביל בתחזות לעיני־כל. כשסירב הבלש לבקשתו זו וניסה להשתלט בכוח על צעירו, השתחרר ממנו הארהפטיג במספר מהלומות, הטילו על אופ־נוצ שעמד ליד המרכבה. הבלש הקים מיד צעקות: "עזרו לי לעצור אותו! הוא מקלקל ילדות קטנות!"

הקהל שנאסף במקום כבר עמד לעשות בעצור משטש ליגץ. למזלו, לקח אותו הבלש לחדר מדרגות, שמר עליו מפני